

RESOLUSI
MUZAKARAH HAJI PERINGKAT KEBANGSAAN KE-40
MUSIM HAJI 1445H/2023M
23 – 25 Oktober 2023 / 8 - 10 RABIULAKHIR 1445H

“IBADAT YANG SAHIH ASAS KEMABRURAN HAJI”

Kertas Kerja 1

Tajuk : Permasalahan Hukum-Hakam Ibadat Haji 1444H

1. Naqa' adalah suci yang berlaku dalam tempoh haid dan ia boleh berlaku sama ada secara tabi'i atau dengan memakan ubat. Tawaf yang dilakukan semasa naqa' adalah sah. Wanita yang dalam keadaan naqa' boleh terus melakukan tawaf tanpa perlu menunggu sehingga saat akhir sebelum ke Arafah atau ke Madinah atau pulang ke Tanah Air, dengan syarat ketujuh-tujuh pusingan tawaf dilakukan dalam keadaan yakin suci.
2. Jemaah haji diharuskan untuk menghimpunkan lontaran hari ke 11 Zulhijjah pada hari ke 12 Zulhijjah atau lontaran hari ke 11 dan 12 Zulhijjah pada hari ke 13 Zulhijjah secara tertib (bagi jamarat dan hari lontaran) mengikut pandangan Azhar. Walau bagaimanapun, dalam situasi kesukaran (*masyaqqah*) atau keperluan (*hajah*) boleh melakukan lontaran tanpa tertib hari berpegang kepada pandangan Muqabil Azhar iaitu tertib hanyalah sunat.
3. Jemaah haji yang mengalami buasir boleh berpegang kepada pandangan tidak batal wuduknya kerana *masyaqqah* untuk solat dan tawaf dengan syarat tidak keluar darah dari dalam dubur. Sekiranya darah keluar secara berterusan maka hendaklah mengambil hukum daimul hadath.
4. Bagi jemaah yang hendak melakukan Nafar Awwal dan berhasrat untuk keluar dari Mina sejurus selepas melontar di Jamrah Kubra dan kembali ke Makkah boleh berniat Nafar Awwal di mana-mana kawasan Mina walaupun sebelum tiba di Jamrah Kubra.

Kertas Kerja 2

Tajuk : Pelaksanaan Mabit, Melontar Jamrah dan Nafar Awwal bagi Jemaah Haji yang Tidak Mendapat Tempat di Mina Menurut Hukum Syarak

5. Jemaah haji yang memenuhi kriteria berikut termasuk dalam kategori jemaah haji yang tidak mendapat tempat di Mina:
  - a) Yang dihalang daripada memasuki Mina
  - b) Yang tiada peruntukan khemah di Mina
  - c) Yang tidak dapat menggunakan khemah yang disediakan atas sebab-sebab yang tidak dapat dielak.
6. Jemaah haji yang tidak mendapat tempat di Mina adalah termasuk dalam kategori golongan yang dikecualikan (*ma`zurin*) daripada mabit di Mina. Oleh itu mereka diharuskan mabit di mana-mana kawasan di sekitar Mina seperti di Aziziyyah, Syisya dan Makkah.
7. Jemaah haji yang tidak mendapat tempat di Mina tetap wajib melaksanakan lontaran di jamrah dan lontaran tersebut boleh dihimpunkan (*jamak*) ke hari selepasnya (12 atau 13 Zulhijjah). Bagi Jemaah yang ada uzur kesihatan boleh mewakilkan lontarannya kepada orang lain.
8. Jemaah haji yang tidak mendapat tempat di Mina dan mereka mabit di luar Mina juga boleh melakukan Nafar Awwal apabila semua syarat-syarat di bawah dipenuhi:
  - a. Keluar dari Mina sebelum terbenam matahari 12 Zulhijjah
  - b. Telah melakukan lontaran untuk 10, 11 dan 12 Zulhijjah
  - c. Hendaklah berniat Nafar Awwal sebelum meninggalkan Mina
  - d. Berazam tidak kembali ke Mina untuk mabit pada malam 13 Zulhijjah

Kertas Kerja 3

Tajuk: Tawaf Wada': Dhawabit Pengecualian dalam Pelaksanaannya

9. Empat (4) dhawabit (parameter) pengecualian tawaf wada' adalah seperti berikut:
- i. Berada dalam keadaan berhadas besar dan *faqid al-tohurain*.
  - ii. Berada dalam keadaan *masyaqqah* dari segi kesihatan dan keselamatan diri serta harta.
  - iii. Berada dalam keadaan dihalang atau kebimbangan terhalang daripada tawaf wada' atau urusan *safar*.
  - iv. Kesibukan mengurus urusan jemaah.

Jemaah yang dikecualikan dari Tawaf Wada' tidak berdosa dan tidak dikenakan dam.

10. Kesesakan luar biasa di Masjidil Haram yang mengakibatkan *masyaqqah* dan boleh mengganggu urusan *safar* juga termasuk dalam pengecualian Tawaf Wada'.

Kertas Kerja 4

Tajuk: Solat Berjemaah Berimamkan Imam Masjidil Haram Di Hotel-Hotel Berhampiran Mengikut Pandangan Mazhab Muktabar

11. Ketika keadaan yang sangat sesak di Masjidil Haram seperti waktu kemuncak haji dan solat Jumaat, diharuskan solat berjemaah di surau hotel dengan berimam kepada Imam Masjidil Haram. Keharusan ini dengan **dua** syarat:
- a. Hotelnya bersambung dengan dataran Masjidil Haram;
dan
  - b. Ketika berdiri, jemaah di surau hotel dapat melihat orang yang sedang solat berjemaah di dalam Masjidil Haram atau di datarannya.

12. Bagi hotel yang tidak memenuhi syarat-syarat 10(a) dan (b) di atas, juga diharuskan solat berjemaah di surau hotel itu dengan berimam kepada Imam Masjidil Haram jika memenuhi dua syarat berikut:
- a. Orang-orang yang berdiri solat di surau hotel itu dapat melihat orang yang sedang bersolat jemaah mengikut Imam Masjidil Haram di jalanan atau kaki lima; dan
  - b. Orang-orang bersolat di jalanan atau di kaki lima itu berada di saf-saf yang bersambungan hingga ke Masjidil Haram.

Walaupun diharuskan solat di surau hotel berimamkan Imam di Masjidil Haram dalam situasi yang dinyatakan di atas, adalah lebih afdal untuk turun berjemaah bersama Imam di kawasan masjid berbanding solat di surau hotel.

Kertas Kerja 5

Tajuk: Penghayatan Roh Ibadat Bagi Sohibatul A'zar

13. Uzur syar'ie adalah keadaan uzur yang bersifat semula jadi dan datang daripada Allah swt seperti haid, nifas dan sakit. Jemaah haji yang ada uzur syar'ie dan berada dalam ihram mereka sebenarnya sedang dalam keadaan beribadat. Mereka hendaklah menghayati roh ibadat haji ketika melaksanakan manasik mengikut kadar kemampuan mereka. Mereka tetap diberi ganjaran pahala yang sama seperti mana mereka melakukan amalan ketika mereka tiada keuzuran.